

Lausunto

11.5.2026

VN/13743/2026
VN/13743/2026-PLM-4

Forcit Pori Oy

Puolustusministeriön lausunto Forcit Pori Oy:n TNT-tehdashankkeen maanpuolustuksellista merkityksestä**Tausta**

Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 25 b §:n 1 momentin nojalla ja rakentamislain (751/2023) 43 c §:n 3 momentin nojalla puolustusministeriön tehtävänä on antaa lausunto toiminnanharjoittajalle siitä, onko heidän tuotantolaitoksensa maanpuolustuksen kannalta tärkeä tuotantolaitos.

Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain 31 §:n 5 ja 6 momenttien ja 32 §:n 4 momentin nojalla toiminnanharjoittaja saa jättää antamatta yleisölle sellaiset tiedot, jotka puolustusministeriö on katsonut lausunnossaan täyttävän julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 10 kohdassa tai kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004) säädetyt asiakirjan salassapitoa koskevat edellytykset.

Forcit Pori Oy on pyytänyt 28.4.2026 päivätyllä kirjallisella hakemuksella puolustusministeriöltä lausuntoa siitä, onko heidän Noormarkkuun suunnittelemansa TNT-tehdashanke kemikaaliturvallisuuslain 25 b §:n 1 momentin ja rakentamislain 43 c §:n 3 momentin mukainen maanpuolustuksen kannalta tärkeä tuotantolaitos. Lisäksi Forcit Pori Oy on pyytänyt puolustusministeriötä ottamaan lausunnossaan kantaa siihen, mitä tietoa toiminnanharjoittaja voi jättää antamatta yleisölle kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 31 §:n 5 ja 6 momenttien sekä 32 §:n 4 momentin nojalla.

Arvio TNT-tehtaan merkityksestä maanpuolustukselle

Ukrainan sodan aiheuttama Euroopan turvallisuusympäristön muuttuminen on aiheuttanut nopean ja pitkäkestoisen kysynnän kasvun ampumatarvikkeille. Taustalla on myös Euroopan maiden ja Yhdysvaltojen tarve täydentää omia ampumatarvikevarastojaan. Suomi on kasvattanut omaa räjähdetuotantoaan turvallisuusympäristön muutoksen vuoksi uhkaperusteisesti. Tämä on ollut mahdollista etukäteen varastoitujen komponenttien ja raaka-aineiden, ml. TNT:n, vuoksi.

TNT (trinitrotolueeni) on keskeinen raaka-aine ampumatarvikkeiden valmistuksessa, mutta sen saatavuus globaaleilta markkinoilta on heikko. Euroopassa on tällä hetkellä yksi TNT-tehdas Puolassa, jonka tuotanto ei riitä vastaamaan kasvaneeseen kysyntään. Lisäksi Pohjois-Amerikassa ei tällä hetkellä ole toiminnassa olevaa TNT-tehdasta. TNT:tä tuotetaan tällä hetkellä Aasiassa mm. Intiassa ja Vietnamin, mutta saatavuus näille on hyvin epävarmaa ja toimitusajat ovat pitkiä.

Valtioneuvoston huoltovarmuuden tavoitteita koskevan päätöksen (24.10.2024) mukaisesti sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta keskeistä on muun muassa varmistaa kriittisten teknisten järjestelmien häiriötön ylläpito ja maanpuolustuksessa käytettävän kriittisen kulutusmateriaalin tuotanto, kuten ampumatarvikkeet. Päätöksen mukaan sotilaalliselle huoltovarmuudelle kriittisiä suorituskykyalueita on mm. vaikuttaminen, johon TNT:n valmistaminen olennaisesti liittyy.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

Puolustusvoimat on tehnyt hankintasopimuksen Forcit Pori Oy:n kanssa TNT:stä vuosille 2028–2036. Jotta edellä mainittu sopimus voidaan panna täytäntöön, tulee TNT-tuotannon käynnistystä Suomessa vuonna 2028. Mikäli näin ei tapahdu, joudutaan kotimaisen ampumatarviketuotannon laajuutta tarkastelemaan uudelleen. Tällä olisi mahdollisesti vaikutuksia kansallisen puolustuksen ohella myös Suomen Ukrainalle suunniteltuun sotilaallisen tukeen.

Suomi on katsonut sotilaallisen huoltovarmuuden edellyttävän merkittävää kotimaista ampumatarvikkeiden tuotantokapasiteettia kotimaassa. Suomen maavoimat nojaa omassa vaikuttamiskyvyssään muita liittolaisia enemmän vahvaan tykistöön ja kranaatinheittimistöön. Tämän vuoksi poikkeusoloissa tarve ampumatarvikkeille kasvaisi merkittävästi nykyisestä, mikä edellyttää kykyä tuottaa ja varastoida kaikkia kriittisiä ampumatarvikkeiden komponentteja ja raaka-aineita, ml. TNT:tä.

Suomeen rakennettavalla TNT-tehtaalla olisi valmistuessaan merkittävä rooli kotimaisen ampumatarviketuotantoketjun lisäksi myös eurooppalaisessa – ja erityisesti Pohjoismaisessa – alihankintaketjussa. Suomi on osana pohjoismaista puolustusmateriaaliyhteistyötä mukana yhteisessä aloitteessa alueen sotilaallisen huoltovarmuuden kehittämiseksi erityisesti ampumatarvikkeiden osalta. Aloitteen puitteissa on tunnistettu ampumatarviketuotantoon liittyviä pullonkauloja sekä valmisteltu ehdotusta siitä, miten tuotantokapasiteettia ja huoltovarmuutta voidaan kasvattaa ampumatarviketuotantoon tehtävien investointien avulla. TNT on tunnistettu yhdeksi merkittävimmistä pullonkauloista ja tuotannon kasvattamisen edellytyksenä on ko. räjähdysaineen tuotantokapasiteetin luominen alueelle mahdollisimman nopeasti. Yhteistyön puitteissa Suomi on ilmaissut valmiutensa ottaa vastatakseen TNT-tuotantolaitoksen rakentamisen, joka Suomen omien tarpeiden lisäksi tarjoaisi kapasiteettia alueella toimivien ampumatarvikkeiden valmistajien käyttöön. TNT-tuotantolaitoksella on näin ollen myös suora vaikutus Suomen läheisten liittolaisten sotilaalliseen varautumiseen ja valmiuteen.

Edellä mainitun perusteella puolustusministeriö toteaa lausuntonaan, että Forcit Pori Oy:n TNT-tehdashanke on kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 25 b §:n 1 momentin ja rakentamislain (751/2023) 43 c §:n 3 momentin mukainen maanpuolustuksen kannalta tärkeä tuotantolaitos.

Yleisölle annettavien tietojen rajoittaminen

Julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla salassa pidettäviä ovat ”asiakirjat, jotka koskevat sotilastiedustelua, puolustusvoimien varustamista, kokoonpanoa, sijoitusta tai käyttöä taikka muuta sotilaallista maanpuolustusta taikka maanpuolustusta palvelevia keksintöjä, rakenteita, laitteita tai järjestelmiä taikka maanpuolustuksen kannalta muutoin merkityksellisiä kohteita taikka puolustusvalmiuteen varautumista, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vahingoita tai vaaranna maanpuolustuksen etua”. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohtaan sisältyy salassapito-olettamaan perustuva vahinkoedellytyslauseke.

TNT-tuotantolaitos on JulkL:n 24 §:n 1 momentin 10 kohdan tarkoittama maanpuolustuksen kannalta merkityksellinen kohde ja sisältää maanpuolustusta palvelevia rakenteita, laitteita ja järjestelmiä. Näihin liittyy useita tietoaineistoja, joiden paljastuminen ulkopuolisille voisi vahingoittaa tai vaarantaa maanpuolustuksen edun. Nämä tiedot paljastavat joko yksin tai yhdessä sellaisia kriittisiä tietoja tuotantolaitoksesta ja sen toiminnasta, joita voidaan käyttää tuotantolaitoksen sabotaasiin tai hybridi-vaikuttamiseen.

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan, että JulkL:n 24 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla salassa pidettäviä tietoja TNT-tuotantolaitoksen osalta ovat mm. seuraavat asiat:

- tuotantolaitoksen tuotantokapasiteetti, sekä tuotantolaitoksen sivuvirtojen ja jätteiden kapasiteetit;
- kemikaaliluettelot ja niiden vuosittaiset käyttövolyymit;
- tuotantolaitoksen toimittajat, prosessitekniikan- ja automaation toimintakuvaukset;
- tuotantolaitoksen yksityiskohtaiset asemapiirrokset tai muut piirrokset, joista ilmenee toimintojen sijoittelut ja liittymät infrastruktuuriin;
- tuotantolaitoksen infrastruktuuriin (sähkö, vesi, höyry, tietoliikenne, varavoimajärjestelyt, sammutusvalmiudet) toteutus;
- tuotantolaitoksen turvallisuus- ja valvontajärjestelmien toiminnallinen ja tekninen kuvaus;
- riskiarvioinnit ja varautumissuunnitelmat toiminnan jatkuvuuden ylläpitämiseksi;
- pelastustöiden teknisiin valmiuksiin ja suunnitelmiin liittyvät yksityiskohdat.

Ylijohtaja

Olli Ruutu

Erityisasiantuntija

Frans Peltonen

VN/13743/2026-PLM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: